

Конспект лекцій 2015 (Демидов В.К.) Лекція 3

3D ГРАФІКА В НАУКАХ ПРО ЗЕМЛЮ

Що нового

- ⦿ Багато різних систем координат в графіці
  - Глобальні, моделі, тіла, руки, ...
- ⦿ Щоб зв'язати їх, ми повинні зробити трансформації між ними
- ⦿ Крім того, для моделювання об'єктів. У нас є чайник, але
  - Необхідно помістити його на потрібне місце в глобальних координатах
  - Необхідно переглянути його з різних кутів (ЛБ2)
  - Необхідно його масштабувати, щоб зробити більшим або меншим
- ⦿ Демо ЛБ2

Задачі

- ◎ Повторити основну математику цих перетворень
  - Представляти перетворення, використовуючи матричне і матрично-векторне множення.
- ◎ Зробити Демо лекції: ЛБ2 і аплету
- ◎ Трансформації аплету
  - Програмне забезпечення Brown University Exploratories
  - <http://www.cs.brown.edu/exploratories/home.html>
  - Розроблено: Andries Van Dam і Jean Laleuf

Основні ідеї

- ⦿ Об'єкт в модельних координатах
- ⦿ Перетворення координат у глобальні
- ⦿ Представлення точки на об'єкті як вектори
- ⦿ Матричне множення
- ⦿ Демо аплету

Терміни

- ◎ 2D перетворення: обертання, масштабування, зсув
- ◎ Композитне перетворення
- ◎ 3D обертання
- ◎ Переміщення: однорідні координати
- ◎ Трансформація нормалей

Масштаб(нерівномірний)

$$\text{Scale}(s_x, s_y) = \begin{pmatrix} s_x & 0 \\ 0 & s_y \end{pmatrix} \quad S^{-1} = \begin{pmatrix} s_x^{-1} & 0 \\ 0 & s_y^{-1} \end{pmatrix}$$

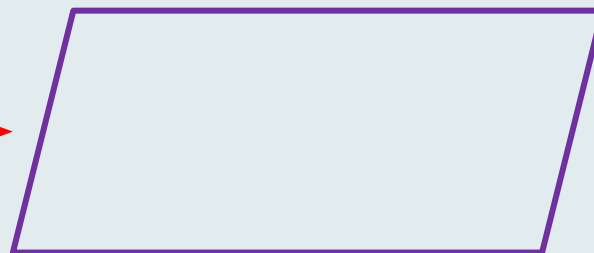
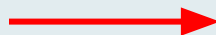
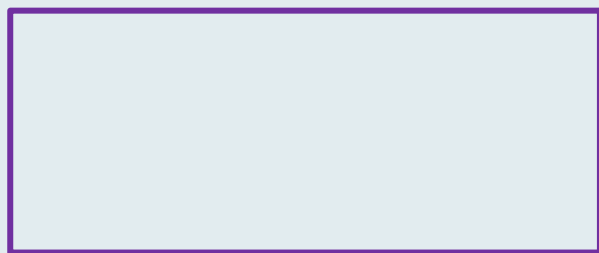
$$\begin{pmatrix} s_x & 0 & 0 \\ 0 & s_y & 0 \\ 0 & 0 & s_z \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} s_x x \\ s_y y \\ s_z z \end{pmatrix}$$

transformation_game.jar

Зсув

$$\text{Shear} = \begin{pmatrix} 1 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$S^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & -a \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Поворот

- ◎ 2D простий, 3D складний. [Похідні? Приклади?]
- ◎ 2D?
- ◎ Тригонометрия

$$R(X+Y)=R(X)+R(Y)$$

- ◎ Лінійний
- ◎ Комутативний – не важен порядок для 2 Д(поворот 2д.раб столл)
transformation_game.jar

Поворот

- ⦿ 2D простий, 3D складний. [Похідні? Приклади?]
- ⦿ 2D?

$$\begin{bmatrix} x' \\ y' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cos\theta & -\sin\theta \\ \sin\theta & \cos\theta \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$$

$$R(X+Y) = R(X) + R(Y)$$

- ⦿ Лінійний
- ⦿ Комутативний

transformation_game.jar

Поворот

- У просторі R^2 дано вектор $\vec{i} = \begin{pmatrix} 7.0 \\ 1.0 \end{pmatrix}$, який буде результатом 2D обертання на 190.0 градусів?

Іншими словами $\vec{j} = R(190) \begin{pmatrix} 7.0 \\ 1.0 \end{pmatrix}$

$$\vec{j}_x = ?$$

$$\vec{j}_y = ?$$

Композитні трансформації

- ⦿ Часто є задачі поєднання трансформацій
- ⦿ Наприклад спочатку змінити масштаб на 2, а потім повернути на 45 градусів
- ⦿ Перевага матричного запису: все є матрицями
- ⦿ Не комутативні!! Порядок має значення

Приклад композитного повороту та масштабування

$$x_3 = Rx_2 \quad x_2 = Sx_1$$

$$x_3 = R(Sx_1) = (RS)x_1$$

$$x_3 \neq SRx_1$$

transformation_game.jar

Обернені композитні трансформації

- Припустимо, ми хочемо зробити обернені перетворення з 3 трансформацій
- Варіант 1: Знайти композитну матрицю, інвертувати
- Варіант 2: Інвертувати кожну трансформацію і **змінити порядок**
- Очевидно з властивостей матриць, демо

$$M = M_1 M_2 M_3$$

$$M^{-1} = M_3^{-1} M_2^{-1} M_1^{-1}$$

$$M^{-1} M = M_3^{-1} (M_2^{-1} (M_1^{-1} M_1) M_2) M_3$$

при інвертуванні
змінюється порядок

Поворот

- ⊗ Задано простір R^2 . Розглянемо кожне ціле в інтервалі від 1 до 180 включно.
- ⊙ $R(\theta) = R(1)R(2)R(3) \dots R(180)$.
- ⊙ θ – ? Запишіть відповідь у виді числа від 0 до 360

Поворот

⊗ Згадаємо 2D

$$\begin{bmatrix} x' \\ y' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cos\theta & -\sin\theta \\ \sin\theta & \cos\theta \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$$

⊙ Ортогональний

$$R^T R = I$$

Поворот в 3D

- ⊗ Поворот навколо координатної вісі, простий

$$R_z = \begin{pmatrix} \cos\theta & -\sin\theta & 0 \\ \sin\theta & \cos\theta & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$R_x = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos\theta & -\sin\theta \\ 0 & \sin\theta & \cos\theta \end{pmatrix}$$

$$R_y = \begin{pmatrix} \cos\theta & 0 & \sin\theta \\ 0 & 1 & 0 \\ -\sin\theta & 0 & \cos\theta \end{pmatrix}$$

- ⊗ Завжди лінійний, ортогональний $R^T R = I$
 $R(X+Y) = R(X) + R(Y)$
- ⊗ Рядки/колонки ортонормальні

Геометрична інтерпретація 3D поворотів

- Рядками матриці є три одиничних вектори з нової координатної системи
- Можна побудувати матрицю обертання від 3 ортонормальних векторів

$$R_{uvw} = \begin{pmatrix} x_u & y_u & z_u \\ x_v & y_v & z_v \\ x_w & y_w & z_w \end{pmatrix} \quad u = x_u X + y_u Y + z_u Z$$

$$R_p = \begin{pmatrix} x_u & y_u & z_u \\ x_v & y_v & z_v \\ x_w & y_w & z_w \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_p \\ y_p \\ z_p \end{pmatrix} = ?$$

Геометрична інтерпретація 3D поворотів

- Рядками матриці є три одиничних вектори з нової координатної системи
- Можна побудувати матрицю обертання від 3 ортонормальних векторів

$$R_{uvw} = \begin{pmatrix} x_u & y_u & z_u \\ x_v & y_v & z_v \\ x_w & y_w & z_w \end{pmatrix} \quad u = x_u X + y_u Y + z_u Z$$

$$R_p = \begin{pmatrix} x_u & y_u & z_u \\ x_v & y_v & z_v \\ x_w & y_w & z_w \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_p \\ y_p \\ z_p \end{pmatrix} = ? \quad \begin{pmatrix} u \cdot p \\ v \cdot p \\ w \cdot p \end{pmatrix}$$

Геометрична інтерпретація 3D поворотів

$$\odot \quad R_p = \begin{pmatrix} x_u & y_u & z_u \\ x_v & y_v & z_v \\ x_w & y_w & z_w \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_p \\ y_p \\ z_p \end{pmatrix} = ? \quad \begin{pmatrix} u \cdot p \\ v \cdot p \\ w \cdot p \end{pmatrix}$$

- Рядками матриці є три одиничних вектори з нової координатної системи
- Можна побудувати матрицю обертання від 3 ортонормальних векторів
- Ефективно, проекція точки в новій координатній системи
- Нова координатна система UVW представляється в декартових компонентах XYZ
- Інверсія або транспонування бере XYZ в UVW

Не комутативні

- ⦿ Не коммутативні (на відміну від 2D) !!
- ⦿ Поворот x навколо y не такий же, як y навколо x
- ⦿ Порядок застосування поворотів має значення
- ⦿ Слідуює з властивостей матриць - множення НЕ комутативне
 $R1 * R2$ не те ж що $R2 * R1$
- ⦿ Демо: ЛБ2, порядок вправо або вгору матиме значення

Довільна формула обертання

- ⊗ Повернемо на кут θ навколо довільної осі $\mathbf{a}$
  - ЛБ2 : повинен обертати погляд, за напрямом
  - Кілька математичних похідних, але формула корисна
- ⊙ Задача: Поворот вектор $\mathbf{b}$ на кут θ навколо осі $\mathbf{a}$
- ⊙ Корисний представити $\mathbf{b}$ як X , $\mathbf{a}$ як Z , переконайтеся, що зробили правильно
- ⊙ Для ЛБ2, ви, ймовірно, потребуватиме остаточну формулу

Формула повороту навколо осі (**Axis-angle representation**)

- ⦿ Крок 1: $\mathbf{b}$ має компоненту паралельну і перпендикулярну $\mathbf{a}$
  - Паралельна компонента не змінюється (обертання навколо осі площини таке, що вісь обертання залишається незмінною після обертання, наприклад, поворот навколо $\mathbf{z}$)

Формула повороту навколо осі (**Axis–angle representation**)

- ⦿ Крок 2: Визначимо c ортогональний a і b
  - Аналогічно визначимо Y вісь
  - Використовуємо векторний добуток і матричну формулу для цього

Формула повороту навколо осі (**Axis–angle representation**)

- ⊙ Крок 3: Стосовно перпендикулярної компоненти **b**
  - $\cos\theta$ залишається незмінним
  - $\sin\theta$ – його проекція на **c**

Формула повороту навколо осі (**Axis-angle representation**)

- ⊗ $(b \setminus a)_{ROT} = (I_{3 \times 3} \cos \theta - aa^T \cos \theta)b + (A^* \sin \theta)b$
- ⊙ $(b \setminus a)_{ROT} = (aa^T)b$
- ⊙ $R(a, \theta) = I_{3 \times 3} \cos \theta + aa^T (1 - \cos \theta) + A^* \sin \theta$

cos, що не змінюється

Компонента вздовж a (відповідно не змінюється)

Перпендикуляр (компонента що повертається)

Формула повороту навколо осі (Axis-angle representation)

$$\odot (b \setminus a)_{ROT} = (I_{3 \times 3} \cos \theta - aa^T \cos \theta)b + (A^* \sin \theta)b$$

$$\odot (b \setminus a)_{ROT} = (aa^T)b$$

$$\odot R(a, \theta) = I_{3 \times 3} \cos \theta + aa^T (1 - \cos \theta) + A^* \sin \theta$$

$$\odot R(a, \theta) = \cos \theta \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} + (1 - \cos \theta) \begin{pmatrix} x^2 & -z & y \\ z & y^2 & -x \\ -y & x & z^2 \end{pmatrix} + A^* \sin \theta$$

x,y,z – декартові координати **a**

Формула повороту навколо осі (**Axis-angle representation**)

- ⊗ Використовуючи формулу обертання Родріга, що заперечує наявність вісі обертання?
  - ⊗ $R(-a, \theta) = R(a, \theta)$
  - ⊗ $R(-a, \theta) = R(a, \theta + \pi)$
  - ⊗ $R(-a, \theta) = -R(a, \theta)$
  - ⊗ $R(-a, \theta) = R(a, -\theta)$
  - ⊗ **Результат невизначений**
  - ⊗ **Жодна з відповідей**